

IN MEMORIAM
Dipl. ing. PETAR KARLOVIĆ

U Zagrebu je 8. travnja 1984. godine nakon duge i teške bolesti, u 69. godini života prestalo kucati srce dragog čovjeka, prijatelja, suradnika, agronoma široke stručne naobrazbe i velikih iskustava ing. Peta Karlovića. Sahranjen je 11. travnja na zagrebačkom groblju Mirogoj u prisustvu velikog broja kolega prijatelja i znanaca.

Ing. Petar Karlović, rođen je 12. kolovoza 1915. godine u Sošicama na vrhu Žumberka — kraja siromašnog i po prostranstvu malog, a velikog po broju značajnih ljudi koje je dao, javnih radnika i znanstvenika, stručnjaka i privrednika, ponio je u život istančan osjećaj za ekonomiku i privredu, te racionalnu štednju. Bio je dugogodišnji rukovodilac na raznim poljoprivrednim dobrima i poduzećima, koja su pod njegovim rukovodstvom bila uvijek stručno napredna, financijski aktivna i uspješna. U poljoprivrednoj službi proveo je punih 42 godine, a od toga preko 40 godina u direktnoj poljoprivrednoj proizvodnji.

Poslije završene pučke škole i male mature upisuje se na Srednju poljoprivrednu školu u Križevcima gdje maturira 1935. godine. Prvo mu je radno mjesto na posjedu Niže poljoprivredne škole u Slav. Požegi (1935 — 36. god.). Zatim prelazi u Voćarsko-vinogradarski rasadnik u Jastrebarskom gdje radi do 1939. g. Tada je premještena na Udbinu i tu radi kao kotarski agronom do konca 1940. godine. Iz Udbine dolazi na Poljop. dobro Božjakovina gdje je postavljen za rukovodioca voćarstva i vinogradarstva i odavde u mjesecu rujnu 1944. odlazi u partizane. Po dolasku u Božjakovinu uz svoj stručni posao bavio se je i političkim radom, a osnivanjem prvih partizanskih jedinica u tome kraju surađuje kao ilegalni politički radnik s mnogim partizanskim rukovodiocima, a ta suradnja traje sve do njegovog odlaska u partizane. U to vrijeme dok je radio u Božjakovini bio mu je prvi pretpostavljeni i direktor naš poznati hrvatski književnik i agronom Slavko Kolar, koji je također surađivao s partizanima. Ing. Petar Karlović organizira odlazak u partizane grupi od 100 ljudi iz Božjakovine, a na čelu

te grupe bio je Slavko Kolar. Po dolasku u partizane radi kao referent za poljoprivredu na području Čazme i Đurđevca. Još u toku rata odlazi na oslobođeni teritorij u Vojvodinu. Ovdje na velikim napuštenim površinama stice nova iskustva i daje svoj doprinos organizaciji prvih velikih poljoprivrednih dobara. Radi kao rukovodilac Poljop. dobra Prigrevica, na Rajonskoj upravi Apatin, te na Poljop. dobru Stanišić. U Vojvodini ostaje do kraja 1946. godine, kada prelazi u svojstvu direktora najprije na Poljop. dobro Slav. Požega, a zatim na Poljop. dobro Božjakovina i tamo ostaje do proljeća 1952. g. U tom razdoblju uz redoviti rad upisuje se kao izvanredan student na Poljop. fakultet u Zagrebu, gdje diplomira 1954. godine.

Kao renomirani stručnjak i organizator premješten je 1952. godine na Gradsko poljop. dobro »Žitnjak« Zagreb (sada Vrtlarski kombinat »Žitnjak«) i kao direktor ostaje punih 26 godina — do odlaska u mirovinu 1978. godine. Došao je na jedno novo formirano imanje, gdje nije bilo stručnog kadra, niti tradicije u poljoprivrednoj proizvodnji, a niti mehanizacije i imanje je došlo u velike gubitke tek nakon dvije godine proizvodnje i postojala je opasnost da se likvidira.

Dolaskom ing. Karlovića imanje je već prve godine poslovalo rentabilno, a zanimljivo je da je u toku svih 26 godina svaka poslovna godina bila rentabilna i to tako da je svaka godina bila rentabilnija od prethodne.

Kod njegova dolaska »Žitnjak« je imao svega 3 radnika sa VSS i dvadesetak KV i radnika sa SSS, a nakon njegova odlaska bilo je zaposleno 60 radnika sa VSS, preko 500 VKV i KV radnika i veći broj sa SSS.

Veliku je pažnju polagao na mehanizaciju u vanjskoj proizvodnji povrća, tako da je nakon par godina bila već potpuno mehanizirana osnovna obrada, sjetva i sadnja, zalijevanje i kultivacija a također i berba nekih povrtnarskih kultura. Pošto u okolici Zagreba nije moguće radi klimatskih uvjeta uzgajati povrće kroz čitavu godinu, »Žitnjak« je na njegov prijedlog već pred više od 20 godina počeo razvijati kooperativnu proizvodnju povrća gotovo po čitavoj Jugoslaviji, a to isto je prošireno i na voće i danas ova radna organizacija plasira na tržište preko 50.000 tona voća, povrća i prerađevina. Tako velika proizvodnja zahtijevala je da se sagrade i prateći objekti radi uskladištenja i pripremanja proizvoda za plasiranje na tržište pa su sagrađena skladišta, rashladne komore, distribicioni centar, maloprodajna mreža te zriiona banana, a to je bila i prva zriiona kod nas, gdje je sazrijevanje potpuno automatizirano.

Mnogo toga što je napravljeno u »Žitnjaku« pod rukovodstvom ing. Karlovića ima veliko značenje ne samo za ovu radnu organizaciju već i za širu zajednicu.

Pod njegovim rukovodstvom i u suradnji sa svojim prvim suradnikom ing. Vujisićem napravljeni su projekti i sagrađeni staklenici u »Žitnjaku«. To su ujedno i prvi staklenici sagrađeni u našoj zemlji velikih raspona i površina, za uzgoj povrća i cvijeća pod staklom na industrijski način. Po tim projektima i pod nadzorom njih dvojice sagrađeni su prvi staklenici u Zadru, Filip Jakovu, Opuzenu, Strušcu, Splitu, Varažd. Toplicama, Titogradu, Tivtu, Ulcinju, Herceg Novom, Velenju i Čateškim Toplicama, a u ukupnoj površini od 15 ha. Početak je bio pred više od 20 godina, a danas oko tih jezgara izgrađeni su ogromni kompleksi staklenika po čitavoj Jugoslaviji.

Ne zna se točno njihova površina, ali se računa da ih ima više od 500 ha. U prvim staklenicima prve kulture zasađene su i uzgojene pod njihovim nadzorom, a po tehnologiji koja je kod nas prvi puta primijenjena u »Žitnjaku«.

Ing. Karlović imao je utjecaj i na razvoj stočarstva, a naročito u tovu teladi. »Žitnjak« se je još 1958. g. počeo baviti u širokoj proizvodnji tovom muške teladi do 200 kg. težine, a telad je stavljana u tov sa starosti od 8 do 30 dana, prema tome u kojoj se je starosti mogla nabaviti. Do tada se je o toj vrsti tova znalo veoma malo, većinom iz pokusa i s manjim brojem. Svrha takvog tova je da se smanji utrošak prirodnog mlijeka u ishrani do 90 dana starosti teleta. Na taj način uštedi se po jednom teletu oko 500 l. prirodnog mlijeka koje se oslobađa za tržište, a telad umjesto toga mlijeka dobiva razne zamjenice. Na prijedlog ing. Karlovića, a po savjetu dr Zmajića ova radna organizacija stavila je te godine u tov oko 3.000 kom. telića navedene težine. Ta je proizvodnja potpuno uspjela i nakon toga taj način tova proširio se je u mnogim našim krajevima. Ta tehnologija, odnosno onaj dio koji se odnosi na ishranu naravnim mlijekom danas se koristi i za uzgoj rasplodne teladi.

Ing. Petar Karlović bio je jedan od osnivača Udruženja poljoprivrednih dobara Hrvatske i Udruženja poljop. dobara grada Zagreba a u oba udruženja kroz dugi niz godina bio je stalni član upravnih odbora. U Jugoslavenskom odboru za stakleničku proizvodnju bio je prvi predsjednik. Isto tako bio je česti član i predsjednik Poslovne zajednice grada Zagreba za voće, povrće i cvijeće. U tim udruženjima bio je vrlo agilan i često davao korisne prijedloge za nova rješenja o unapređenju poljoprivredne proizvodnje.

Volio je poljoprivredu i svoj poziv. Cijeli svoj radni vijek proveo je na poljoprivrednim imanjima gdje je ugradio svoj život za razvitak moderne poloprivrede. I poslije odlaska u mirovinu 1978. g. stalno ga je zanimalo što ima nova u poljoprivredi, a naročito u njegovom »Žitnjaku« gdje je proveo punih 26 godina. Savez poljoprivrednih inženjera i tehničara Hrvatske izgubio je iz svojih redova sposobnog i vrijednog agronoma, koji je bio zaljubljenik svoje struke.

Neka je slava i hvala ing. Petru Karloviću!

A. J.